

The background is a rich, textured painting in an impressionistic style. It depicts a town with various buildings, including a prominent one with a blue roof and another with a red roof in the foreground. A bright sunburst emanates from the center-right, casting a warm glow over the scene. The sky is filled with blue and white brushstrokes, suggesting a bright, hazy day. The overall color palette is diverse, featuring blues, reds, greens, and yellows.

MOSONYI KATA

Tükörszilánkok

MOSONYI KATA

Tükörszilánkok

MOSONYI KATA

Tükörszilánkok

Versek
(1976-1977/2022)

SZERKESZTETTE:
Mosonyi Kata

TÖRDELŐSZERKESZTŐ:
Fetykó Judit

BORÍTÓLAP:
Georges Seurat: La Seine á Courbevoi, 1885

@ Mosonyi Kata
Pécs, 2022

Tükör által homályosan...

Trisztán és Izolda magánmitológiája

I.

NAPLÓ-TÖREDÉKEK

(1976-1977/2022)

HAMISÍTVÁNY

Jó fölvetel. Szabadban készült.
Kiváló papírra nyomták.
Trisztán arca, mint egy gyermeké,
Izoldáé, mint egy csecsemőé.
Így e földi berekben ők
az ártatlanság mintaképei.

FABULA

Mikor épp kozmikus méretekre váltott
volna az ideológiák mentén a szocializmus,
de darabjait rakosgatta a hiány-állapot:
kis hazánk Isten-szűkében leledzett,
két didergő lélek, vidékiek, ám
kiváltságosként ELTE-diákok: egy
pápista és egy kálvinista, összetalálkozott.
Utóbbi már belekóstolt a mozgalmi
mocsárba, de a megyei titkár nem
tudta megdöngetni, így tisztán
álmodozhatott róla Trisztán.
Izolda iránt érzett vonzalma úgyis sok
veszélyt rejtett, a morális klisék mentén
túl sokat elmélkedtek a misztikán.
Ez idő tájt tombolt a beat, de
őket ebből is kirántotta a hit meg
a filozofikus mélységű irodalom, mely
számukra mindmáig a legfőbb birodalom.
Mi más kellett még? A találkozások
megszervezése: hol, mikor és miként,
és a sűrűn váltott levelezés, mivel
a 70-es években computer nem lévén,
csak távirat vagy expressz, így
a kézirat mutatta ki kettejük jellemét.
A súlyponti kérdés: előbbre valók-e
az isteni attribútumok? Mi lényegibb:
az anyag (matéria) vagy a spiritualitás?
Öngyötrés és egymás gyötrése közt
ily módon épült szerelmük,
mert hogy mi is lett volna más.

TRISZTÁN, A SVÁB

A busz-automata nem adott
vissza egy forintot,
hiába öklözte Trisztán,
egyetemistánk őrjöngött,
s dühében villamosra szállt.

Gyöngybetűkkel tömörítette
sorait, szerelmét kérve,
a túloldalon küldje vissza
válaszait. De már bélyeget,
borítékot spórolni nem lehetett.

A Himfy-lépcsőn szaladva
időt takarított, s bár szavakban
az érzelmekkel nem fukarkodott,
de már „a tett halála az okostojás”

Ménesi úti fák, előtte meghajoljatok!

A NÓGRÁDSÁPI PLÉBÁNOSNÁL

Ha Trisztán „korinthoszi oszlopfő”,
Izolda „dór”, kicsit puritánabb, de
éppoly stabil, akkor miben rejlik
a plébános szerint a pokol?
Mert hogy vitában intette őket:
van, aki az életben gondolkodik,
és van, aki a gondolataiban él.
Jó szentencia, bár kissé komor.

Ha már van árnyékom, legalább
úgy éljek, hogy az soha senki
szívére ne essék; na tessék!
Megegyeztek, hogy lesz reverzális,
ha majd gyermekkel áldja meg
őket az Ég, mert az a normális.
Dolgozni megváltásunkon
nem komoly elmemunka,
Krisztus már gondoskodott róla.

A metanoia a Lélek dolga –,
ezen töprengett el Izolda.

PORNOGRÁF KÉPZELET

(Trisztán reflexiója Susan Sontag írására)

A léleknek nagyobb próbája
a mezítlenség, mint a testnek,
mert a test a beteljesült akarat.
Kéj és élvezet nekünk tán
sohasem lesz a szexualitás.
Ez nem lehet vitás! –

Mint a pók, hálója középpontjában
marokra fogja egész birodalmát,
mi is így vagyunk a nemiséggel:
merthogy az anyag is szent,
s kettőzve igazán Egy.

Izoldával fedeztem fel a testem,
a húsomat, melytől féltem,
azt hittem, kezelhetetlen.
„Út, Igazság, Élet”. – Vállalsz?
– Vállallak, hogy Benne
nyerjünk oltalmat.

Szellő se leng, csak te zúgysz
bennem, teremtő gondolat.

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR: *Szerelmespár*
50x65 cm, olaj, vászon, 1902 körül

SZERELMESPÁR

(Csontváry festményéhez)

Lehanyatlík a fény,
elhalkul az ölelés.
Csupán a romlandó
test vakít.
Ma még fehérén.
Respice finem!

LEVÁLÁS

(Izolda levélrészlete)

Kereszteződési pontok egyike,
a szabadság határhelyzete
a családról való leválás.

Leszakadásom réges-rég megkezdődött:
Apám halálával mindenekelőtt, majd
minden (lelki) ütésnél biztos volt a tudat,
hogy másnap egymás szemébe nézünk,
Anyám, és elviszem fanyar mosolyodat.

Mikor kicsi voltam, még szerethetett:
copfot font, ruhát varrt, gondozott,
irányított, valamerre (templomba,
gyülekezetbe?) Valójában neki nem
volt vezérlő elve, ösztökélt szerteszét,
így egyszerűen elengedtem a kezét.

Az útravaló Krisztus-élmény privát
tere Apám sírköve lehetett. Mert a múlt
vele egyértelmű volt: az idő az időtlennel
nála mindig egybeforrt. Sírjánál tudatosult,
hogy nem volt nagyobb annál a szülői
áldozatnál, amit a két világháborút megélt
Apám adni tudott: a szeretet.

NÁSZÚT

Balatonföldvár. Neptun Hotel.
„A parton döng a tó”, s mennyi titkot
mos el a víz, a locsogva kicsapó;
Szabó Lőrinc-attribútum e hely.
Ittuk a jaffát,
szidtuk a rendszert,
idéztük József Attilát,
csodáltuk Pilinszkyt,
az akkori Mestert.

Trisztán sakkozott a parton
alkalmi partnerekkel,
Izolda jobb híján elnézte
a hatalmas bábukat, meg
a fürdőzők lábát és hátukat.
Az esti testi készenlétünk
messzire alulmaradt
a mítoszi valóságtól, pedig
Ámor nyilaitól szállt a toll,
mire lassan lekerült a babydoll. –

A szó elszáll, az írás megmarad: csak
másban fűrösztheted meg arcodat.

SZEPTEMBER 7.

Ötször mártóztunk meg egymásban,
dideregve és vacogva az újdonságtól,
ízlelgetve e *földi* élményt, melyről
másfél évi lázálmainkban se képzeltük,
hogy ez ennyire *égi* is egyben, fölemelő.
Barlangok nyíltak meg, és fénnel telt
meg a szellem, a lélek s a testben a velő.
Nem éppen „Semmiért”, de mégis
„Egészen!” A testnek titkaitól tartva
az ész bennünk oly igen tevékeny,
ám piedesztálra állította a lélek
a testet; szerelmünk így aratott
rajtunk fergeteges győzelmet.

NYÓCKER

Hogy ne okozzunk majd fejfájást
az angyaloknak, a ránk rótt sorssal
azonnal nevelésbe fogtak. Több évi
albérlet a jussa a két kényes észbeli
lénynek, és sújtóléggént hozzá egy
házsártos házinéni, á la nyócker!

De értünk volt az éj eufémiája: a nyúlós
köpetek a bűzös aszfalton olyanok,
mint csillagtengerek, és a házfalak
komor tűzfalára árnyakat bujtatott
a hold. Trisztán és Izolda, mint két
kobold loholt haza, albérletükbe.

ALBÉRLETBEN

Fél szelet kenyéren
és pár szem tepertőn
a friss diplomások
megélnék, főképp,
ha spórolósak, és
másuk sincsen,
mint kezeletlen
ínsorvadásuk.

Albérletükben füstöl
a Zeffir-kályhájuk,
almát sütnek a csövekben,
az a vitamin-vacsorájuk.
A hatalmas tollpárna
kitölti az ágyat,
mellé egy szépen tálalt
jegyzet serkenti a vágyat.

Hetente fejükre szakad
a fürdőben a fregoli,
nehéz ilyenkor az isteni
törvényeket a másik
torkán lenyomni.
De nem lehetetlen,
mert szent a matéria is, és
a lélek sérthetetlen.

KÉTELYEK

Valamit mégis előre borítékolni lehetett: a gyerekkorból hozott mentális zavart. Trisztán úgy vélte, abból nincs feloldozás, sokat foglalkoztatta a halál, az önfeladás. Félt, hogy gyengének minősül Izoldához képest. Meg kellene találnia a másikhöz vezető utat, félretenni az ilyen-olyan túlzó szabályokat. „A publikáció nagy csáb!” – féltette alkotói szabadságát, s már jó előre figyelmeztette Izoldáját, hogy ha lesz gyermekük, időt veszítenek, különösen a nő. „A tudás nem minden” – fondorlatoskodott – elégedjen meg azzal, amit eddig kapott.

Közben nem értette, sírni miért felejtett el? A munkával telt élet pedig rohant, csak ők alakoskodtak hozzá egy kis távlatot.

A KEMÉNYSÉGRŐL

(Trisztán levélrészlete)

Csak egy keménység van, egyféle határozottság, a szereteté.
Minden más csak illuzórikus erőfeszítés arra, hogy biztosnak lássék.
A szeretet nem fölszíni: nem becézget, nem simogat, nem udvarolja
körül a másikat, csak tesz, hangtalanul. Minden más harsogó hozzá képest.
Elvakít, elámít, érezteti az éhséget, de nem nyújt igazi táplálékot. Sokféle
válasz lehetséges, de csak egy az igazi. S a szeretet, mivel az Övé, mindig
Övé a válasz is; utat tör, hatékonykodik. A szeretet a minden.
De mi is az igazi szeretet?

(1976. június 17.)

MILTON NYOMÁN

Nagy tettek előfeltétele
a lélek belső békéje,
a „belső Paradicsom”,
melyet a Lélek által
magunk legyőzésével
nyerhetünk meg.

IZOLDA ÁLMA

Egy látomás: szirtek, szakadékok,
a széléről, a mély-sötétből
fényes *út* jelzi, merre tovább.
Csak aki úton van, az áll;
folyton úton lenni, nem
tévesztve a célt, hogy merre.
A szocializmus végstádiuma
közben a *2x2 józanságával*
a Krisztus-követés lelki
útja virult ki benne.

VÉGTELEN

Láttál gyorsan ívelő madarat?
Csak szárnycsapását hagyja ott,
tolla színét hiába kémleled;
mindent elveszítünk, csak a mozdulat
él tovább, az névtelen. A lélek
magába fogadja a végtelent.

IZOLDA BELSŐ MONOLÓGJA

Közben az idő szaladt, s
hogyan beteljesedjen az ősi átok:
fájdalommal szültem három
gyermeket, majd vérvérítéssel
megépült első családi házunk.
De valamit még most sem értek:
a jó szándékból hogyan lett vétek?
És a siker – ahogy Lowry írta – hogy
lehet „pusztítóbb, mint a tűzvész”?
Mely fölégeti a „lélek belső házát”,
s bár Trisztánnal ezt nem tisztázták,
az évek során megroppant tőle a tető,
közös életünk így nem volt megmenthető.

*

De az Úr kegyelméből még mindig
élünk; boldogtalanul is boldogan,
s ha az öt unokánk szemébe nézünk,
akkor csak látszat-magányosan.

EGY JÓBARÁTNAK

II.

1.

A SZARKOFÁG TITKAI

(1989-2005)

A SZARKOFÁG TITKAI

Valaha naplókba, mint bezárt szarkofágba
gyűjtöttem a napok misztériumát.
Angyalszemek felügyelték a betűhív világot,
mely örök-hagyásként rögzítette a vélt valóságot.

Ha megnyitjuk, kidől belőle a privát történelem,
akár egy nevelődési regényből a személyes
vallomások; Szent Ágoston-i intelmekkel vagy
rousseau-i meghagyásokkal s éppoly töredelmesen.

Mint ősi kövületek, rakódtak egymásra az emlékhelyek,
melyben a jótetre az olvasó ráfogná: önzés, árulás, holott
nem működtette más, csakis a hála. Mai szemmel nézve
nem vitás: álszent betűk közé lett minden titok zárva.

JELENET

Isten adott egy
megmagyarázhatatlan
délelőttöt.

Betoppantál,
és izzani kezdett
a levegő.

Nekünk ajándékoztad
levetett
múltadat.

Bűneid elégtek
a szeretet
máglyarakásán.

Azóta visszhangozza
szívünk
a pacsirta dalát.

(1989)

A TÉKOZLÓ FIÚ

Sokáig vakon hittél
a megtérés csodájában.
Majd fogtad a vagyon
rád eső részét, világgá
mentél. Nyertél és
vesztettél, ahogy az élet
azt felkínálta.

Mint pókhálóba hullott
légy, belegabalyodtál
vágyaidba. Nem volt
türelmed várni ott,
ahol lett volna mire,
szeretni merni ott,
ahol lett volna miért.

Eltékozoltad kincseid.
De lehullott a birtokolható
valóság káprázata.
Atyádhoz visszaindultál,
hogy megnyerd a csodás
kegyelmi pillanatot. Uram,
hát van feloldozás?

NAGYSZÉNÁS, 1989

A csúcsra felértünk.

Talpunk alatt a párzó
bogarak sokasága,
gyermekeim szemében
merő kérdőjelek.

Akkor Te,
ártatlan gyermekként
hanyatt feküdtél
a tikkadt fűre,

s öledből jajongva
előszálltak
az emlékezés
pacsirtái.

MIKROTÖRTÉNETEK

1.

FOTOGRAFIA

Most jelen vagy,
és áldott a pillanat.

Tudom, hogy megméretünk
ezért a csendes örömért is.

Mégis dicsértessék e biztos
bizonytalanság!

2.

A BELVÁROSBAN

Adott egy délelőtt, mely
földolgozhatatlan.
Ki kit követ meg?
Nem tudom.

Valójában egy súlyos
szót próbálunk tetten
érni. Ó, ne tűnj el,
te igaz szeretet!

3.
A „HEGYEN”

E nap nem a köznapi.

Isten sátorában
szembesülünk bűneinkkel:
s míg egyfelől a kárhozat
hidegletése érint,
másfelől közelséged
melenget.

Csak tudnám, ezt
te hogy élted meg!

4.
A PETNEHÁZYBAN

A helyszín változik:
a mennyeit a földi váltja fel.
Itt minden a gazdagságról szól,
de minden a vesztére vesztegel.

Csak a lovak száguldoznak
a hatalmas réten, majd
megtorpanva pofájukat
boldogan az égre emelik.

Ki kellene jutni a szabadba,
a szabadságba! –

„Ahol az Úrnak Lelke,
ott a szabadság.”

5.

A SZIKLÁNÁL

Mélység és magasság!

Döbrent csend kint
és idebent.

Most megérinthebnél.
Örökre elvesznénk akkor.

Alleluja
és kegyelem!

6.

A KELETINÉL

Most észrevétlen sírok.
Érted és érettem.

„Boldogok, akik sírnak...”
S főképp, akik várhatják,
megvigasztalásukat.

(1993)

NAPHEGYTÉR

Egyszer megbetegedtél,
és ebédet vittem neked
az albérletedbe.
(Piroska és a farkas!)

Ikonikus hely,
afféle „pillangó-fogó”
bérlemény,
ezt gyorsan megértettem.

Egy albumot nézegettünk
(csukódott-nyitódott
ajtó, ablak), figyeltem
furcsa viselkedésed.

Ültünk egymással szemközt,
mint viharvert kőszirt s mint
látszat-pille, súlytalanul,
mégis rettentő súlyosan.

Egyetlen reménységem
a Bárány volt, aki akkor és
azóta sem hagyott feljebb
kísérteni, mint megengedhető.

(1994)

ÁLDOZAT

Kérlek, menj el a Házsongárdiba,
és tedd ezt a csokor vadvirágot
a nevében Apáczai sírjára.

Ez az én áldozatom.

(1995)

EXODUS

Történelmi tett volt, az izraeliták
egyiptomi kivonulásához fogható,
mikor a táborozók megrökönyödésére
kifutottál a sátorból, ahol az előadó,
– történetesen a férjem – beszélt.
Mert megláttál a sátorrésben engem,
a hétköznapiak úzóttját, szaladni
valahová. A hit, remény, szeretet
krédóját csak a költészet képes
újraírni. Segíteni jöttél utánam.
Fél óra múlva már bűgött a
mosógép a lucskos mosodában,
s te valahonnan szereztél centrifugát
is, hogy öttagú családom szennyesét
eltüntethessem, s vele a lefolyóba
zubogjon minden keserűségem. Áldott
lett az a délután. A mi exodusunk.

(2002)

A MINDENNAPOK MISZTIKÁJA

Tomboló nyár volt, a kertünkben
fától fáig kergetőzött a hóguta.
A ház teljes felfordulásban:
festettünk. A bútorok közére húzva,
nejlon alatt fölsejlett ornamentikájuk,
egy légi folyosón cikázott át rajtunk
a huzat, leszárítva izzadtságunkat.

A gyep a nap hevében izzott,
mikor ebbe az apokaliptikus képbe
a hangod valahonnan beúszott.
Ismét segíteni jöttél, tán egyenest
a Holdról: egy kivágott őszibarackfa
tölcséréből nézted a benti káprázatot.
Nem tudom, melyikünk szenvedett
jobban; a fagyökér nem engedett,
te el-eltúntél a mélyben, hogy legyőzd
ellenségedet és ezt a képtelen helyzetet.

Meg se tudtalak kínálni üdítővel, rém
kínos, de hajszolt a munka, te kinn, én benn
a gyerekekkel légszomjjal küzdve, közben
arra gondoltunk, hogy ez förtelmesen szép.
A dolgok végső értelme ebben az aurában
föl sem merült, ellenben megmaradt egy kép
bennem: férjem kedélyesen kísért téged
kifelé a kapuhoz. Búcsúzás nélkül távoztál
el körülünkől, ezúttal dolgavégezetlen.

(2005)

A „SZARKOFÁG” – JELEN

A ház, a kert most is áll még (betű híven).
De minden kronológiát félretéve: most
lelektől üresen. Szétspriccelt belőle a múlt.

Ellenben, mint szarkofágban az enyészet,
úgy hemzseg benne a poros szőnyegekből,
lomokból szálló nyű, atka, a titkos tenyészet.
Csak a könyvtár gyarapszik szakadatlanul,
a gazda kedvére, ki mindmáig azokból tanul.

Olykor még – barátként – befogadott téged, de
én már nem voltam ott. Az egy más történet.
S az élet téged is elragadott. –

A ház nagy ritkán gyerekzsivajtól zajos,
azt hinné bárki, hogy ettől otthonos,
egyébként az idő rabságában várja,
hogy lekopjon róla a külsíni máz,
és múltjék el végleg egykori imázsa.

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR:
Tengerparti város (Scilla)
45,5x117,5 cm, olaj, vászon, 1902

2.

SZÁMADÁS E BARÁTSÁGRÓL

(2020-2022)

HOGY ELÉRJEK A PLATÁNSOR HŰVÖSÉBE

(Számadás egy barátságról)

Hommage á Petri György

A Big Apple, e dübörgő vadállat: New York kétes fényeivel egyre távolodott, még mindig csábítóan, visszahívogatóan, de a gép már München felett ereszkedett. Első dolgod volt, hogy szabad telefonkészülékre leljél: *Jövök már*, ziháltad izgatottan; kilencszázkilencvennyolcban mobilom nem lévén, a vonalast gyorsan letettem, Budapesten, meglepetten. Férfi-nő barátsága is lehet *Trapéz és korlát*, motozott fejemben, határmezsgyén való hanyattatás, határpontokkal, azok megsértése nélkül. Intellektuális kihívás, lelki fékek, főképp, hogy közöttünk „nem voltak tiszta, egyértelmű leképezések”.

Én még „a napsütötte sávtól” indulhattam, a múlt rendszer „világvégi kutyaólját” épp csak megszenvedtem, a bőrömön – neveltetésem révén – nem tapasztaltam. Iránytűnk a morál volt, kéretlenül is házhoz jött a szellem. Pilinszky metafizikája lett ingyenségünk, a líra működött, kedvenc metaforánk, a hattyú beúszott a képbe, Nemes Nagy és Weöres Sándor a minőséget progresszív kerubként védte. Derkovits tépett varjai már rég szétszéledtek, a Keleti blokk kinyílt, akár egy titkos ajtó, s az áporodott, benzingözös levegőbe beszállt a régóta vágyott Nyugat, mint tébolyodott, részeg éjjeli pillangó.

Új szelek fújdogáltak, s mi tíz évnyi szegényes albérletünkből három gyermekünkkel, adóssággal telten, családi házba költöztünk. Belső meggyőződésünk védett a világ szennyétől. A **kísértést** csak fogalmilag ismertem, úgy véltem csupán csak vallási hűhó! Az ördög? Ugyan! Csak a regékben! De mikor New York almája befészkelődött tudatomba, mert a reptérről egyenest hozzánk jöttél, s barátilag forrón a konyhafalhoz nyomtál – férjem, ki barátod volt – mit sem sejtve, öt méterre a nappaliban várt rád, már konkrétan, empirikusan is tudtam, hogy mit jelent e sanda műszó. És gyanítom, hogy e családbarátság hőfoka e sorok fő oka, vagy amit mai napig nem értek: az ártatlanság hogyan lehet vétek.

Kisfiamat gyakran öledbe vetted, tudtommal nem volt gyermeked, családod, sem feleséged. Sajnálhatalak volna, de elárultad, hogy akinek kisugárzása van, az vonzott téged. És kinek nincs kisugárzása?! Még tán az ördögnek is. Kissé kénbűzös, Bunsen-égő szagú, mint mesterkedésed. Amerikába hívtál fiammal, lazán, könnyeden, bár tudtuk: „a lélek kész, de a test erőtelen”. Erdélyi emigránsként jöttél az Újvilágból, napokig velünk éltél, mint kinek nincsen senki mása. Vállalkozó voltál, mint akkor oly sokan, kifestetted a házunk, táskádból gyermekruhák peregtek, személyre szabottan könyvek, mert gyorsan kiismertél minket, én pedig már tudtam, mi a kísértés, és azt is, hogy csak az ördög lehet ilyen könnyed.

Rád tör váratlanul, sumákol, felkavar, rejtőzködik, eltűnik, előtör, mögötted caplat. Csak azt kérdi: *hogy vagy?* Hálóköntöse előkészítve az ágyra dobva, hogy belépéskor reszket tőle a lég, csukódik ajtó-ablak, zaklatottan jár-kelel, színleg figyel, szétszórtan kapkod –; hiszen űzött voltál te akkor és „zavaros, mint a fölkapart iszap”, mint ki attól félt, hogy az intellektuális kihívás révén félrelép. Én meg akkortól temetkeztem bele könyvbe-újságba, de akkor még nem idegesítetted, ha szóltak hozzám, s te igyekeztél magasra tenni a mércét. A fölállványozott New York Kávéházba vittél, a Nyugatosok fő törzshelyére. Ekkora kiváltság, te jó Ég! Majd baktatva a pesti aluljáró bűzös légterében megszólaltál: *most már megnyugodtál*, de én meg semmit sem értettem, máig kutatom e mondat miértjét.

A Budai várban csatangoltunk, koptattuk lelkünk a macskaköveken, én, aki annyit guberáltam a világ kincsei közt, kegyelemből, most értetlenül álltam e kompromittáló helyen, akár egy idegen. Aztán majdnem szemtanúi lettünk férjem halálának: gyógyszerallergia miatt duplára dagadt arccal feküdt a kórházi ágyon, falfehéren, s mi ketten az ágy lábánál álltunk báván: az ördög játszik velünk? Mit akar az Isten? Kábán félni kezdtem attól, hogy ránk szakad az ég! Már „nélküled kívántam benned bízni még, szakrális szomjamat” kellett volna oltani, de az Ég hallgatott, s így nem tudtam, miképp. „Bár rejtse arcod dupla ablak”, hány női szív sajgott érted, a koncerten csak azt figyelték, kihez léptél, jelenléted: kockás zakód kiket zaklat. Majd pedig évekre eltűntél, a világ minden táját belaktad, csak magányos csörgésed verődött olykor-olykor a kiüresedett falaknak.

Sohasem csókoltuk meg egymást, hisz barátok voltunk, s a beteljesült barátság sokkal igazabb, izgatóbb, több, mint a beteljesületlen szerelem. Feszített hétköznapiakon és megszentelt ünnepeken kapcsolódott lelkünk. Pedig közben történt velünk egy s más: nálam válás, majd újabb házasság. Akkori hívásod az Óperencián túlról sosem feledem: *most maradtam örökre egyedül*. De pár hónapra rá meghalt az új férjem. – Másfél évi némaság után én, aki tragédiákon edződtem, vállat vontam: ha ilyen büszke vagy és rejtőzködő, mint erdőben a vadak, akkor csak maradj ott, „ahol a fehér tajték sistereg, komoran feloldoz” és kiégéssel fenyeget. – Fiam közben felnőtt, ő is csak rándított a vállán, hallván a nevedet. Ez kínos volt, része a törlesztésnek. De miféle igazságosztásnak? Hisz semmi sem történt, csak álnokul közeledtél, „mérleg hava”-módra. Harminc év alatt – ha akarjuk – bármi megtörténhetett volna?

Legutóbb Óceánia egyik szigetéről jött a távoli kérdés: *hogyan vagy? Most hol élsz?* Majd két hónappal később: *megyek haza. Haza kell mennem, Pécsre is! Valami fürdőt keresek, meglátogatlak*. Meglepett az élet ily logikátlansága. Óceánia nem elég fürdő? Itt épp a Covid tarol, felemészt a karantén szigorú rendje, kínoz magánya. Miért jöttél? Amikor hírlik, hogy egy burmai nőben végre társra leltél, mint a mesében, ott, a szigetvilágban. Hogy bocsánatot nyerjen a vétünk, amit el sem követtünk? El sem követtél? Vagy mert féltél, hogy túlléped, ami évtizedek múltán földerengett? – Szeretem ezt a mediterrán várost. Fülemben most a bűgő hang így hegedül: *nem vagyok soha egyedül*. Távoli, mint a tenger zúgása, erdők susogása, sziklaszirteken napfény szikrázása. (Egy kérdés kísért még: mi lett volna, ha akkor belebújok köntösébe?) De a Szél feloldoz, és iparkodom, hogy elérjek a platánsor hűvösébe.

HETVEN FÖLÖTT

Csalárd az élet!
Mikor könnyebb lenne,
akkor lesz nehéz.

Hetven fölött

ugrik a vérnyomás,
renyhül a vese,
eltompul az ész.

Hazug e vircsaft!
Elvesz mindent, mit
kezdetben ígért.

Hetven fölött

dagadt bokával
járod az utat,
mit sorsod kimért.

Ez hát a szabadság?
Másokért éltél, hogy
megnyerd a magányt.

Hetven fölött

sok dioptriával
a tükörben báván
játszhatod a vagányt.

Nincs több álmodás!
Végleg elszálltak
a rózsaszín ködök.

Hetven fölött

szökkenő pulzussal
keress új hazát, fönt,
a bárányok között!

Telt csűröd kifosztva.
Bölcs belátásra
bír majd a nincsen.

Hetven fölött

lúdbőrös szíveddel,
árva vitézként
magához hív az Isten.

VINCZELLÉR IMRE:
AVES
olaj, vászon, 130x130 cm, 1999

GLOBÁLIS BŰN

(Egy videoklipre)

„Dalok Na Conxy Panból”

Édenből internált, szívtipró
egzotikus madarak
udvarolnak, pörölnék, dalolnak;
s nagy-totálban az Óceán.

A háttérből egy hangfoszlány
„azt ...a mindenit!”, és
egy szívbe markoló
ismerős nevetés. –

A bolygót nem lehet
karanténba zárni. Globális
bűn lenne. Csak Istennél van
válasz a lehetetlenre.

Na Conxy Panból
tisztán zeng az ének:
a hawaii füttyös rigó,
a hajnalpír legyezőfarok

szájából ki-be jár a lélek:
tátárara-tátárara-krí-krí!
Kővé vált emlékeim közt
kutatva már nem félek.

Óceániából száll felém
az ének, és a szikkadt
kutakban a rózsák
már illatozni kezdtek.

HAWAII-FRAGMENTUMOK

Két műszakban pörög a világ: mikor te fekszel, én akkor kelek.

*

Itt holdtölte ragyog, amott a nap, ma mindkettő oly kerek!

*

Mikor rám gondolsz, én épp rólad álmodom. Álmomban féltelek.

*

Ott kuvikolnak, emitt kukorékolnak. Diszharmonikus madárdal.

*

Jó ebédhez szól a nóta, itt éjfélűt üt az óra. Ölelkezem a magánnyal.

*

Itt négy évszak kábít, amott örök nyár ámít. Merő ambivalencia!

*

Amott az óceánok kiáradnak, emitt a tavak kiszáradnak.

*

A Föld lehet lapos vagy gömbölyű, a pusztulás rajta elsöprő erejű.

*

Csak egyetlen vigaszunk lehet, hogy körülölelnek a Tejútrendszerek.

*

Harsonszóra majd veled éledek, s befogadnak az angyalseregek.

HA TE NEM TUDSZ

(a pandémia idején)

Ha te nem tudsz,
akkor majd én! –
Lógok a széthulló
világ peremén,
vírusviharban küldöm
neked a híreket,
a legfrissebbeket.

Ha te nem tudsz,
akkor majd én
röptetem el
a fészék barkán
zizegő méheket,
a természet rendjén
megújuló életet.

Ha te nem tudsz,
mert az Óceán épp
elsodorta városod,
szétdúlta a madárdalt,
akkor majd én
süvöltöm túl
e rémisztő világzajt.

Ha te nem tudsz,
mert vulkánhamu
fedte be otthonod,
akkor majd én
üzenek a fénnel,
vagy a Holdban
hagyok majd kéznyomot.

Ha te nem tudsz,
mert épp a tűzvész
emészti fel házadat,
akkor majd én
kérek esőt, hogy
eloltsa a lángokat,
elűzze az átkokat.

Ha te nem tudsz,
mert a vírus most
rágja szét testedet,
akkor helyetted én
lájkolom létedet,
hogy mennyei karok
mentsék meg életedet.

Irodalmi Epreskert 5, 2021. június

METANYELV

(a pandémia ideje alatt)

Szavak fogságába
zártan mit kezdjek
szabadságommal?

*Ki szavatol ezután
a Lady biztonságáért?*

A csönd metanyelvét
értem, de a karantén
némasága felőröl.

Szó nélküli gesztusaid
autista alamizsnák.

A pipacsoktól átvértett
mezőn lódobogás
magányos szívverésem.

A lombok közti résen
átmorajlik az Óceán.

Irodalmi Epreskert 5, 2021. december

MIRACLE

Gondolatban sokszor,
ténylegesen soha. –
Örökös jelenléted
a Lélek ostroma.

SZAVAK NÉLKÜL

In m. Simone Weil

Időtlenül,
akár az angyalok,
szavak nélkül
jelenléted ragyog.

Pipacsoktól
átvérzett létlemező,
a távolban
Óceántemető.

Lódobogás
bennem a szívverés,
mivel merő
játék a színlelés.

*Attól igaz,
valós a szeretet,
ha kiművelt
benned a figyelmed.*

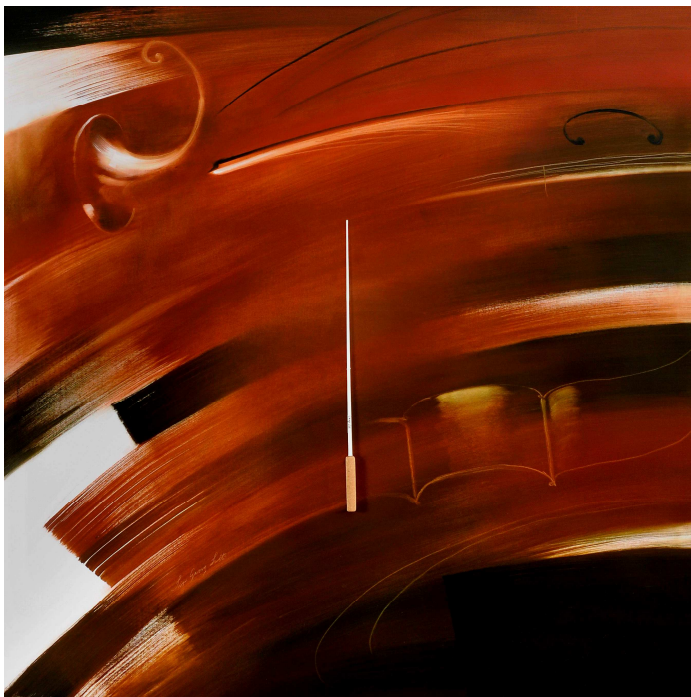
Kétség nélkül
terítve asztalod,
vendégre vársz,
hogy legyen otthonod.

TÖBBET? SEMMIT

Fegyelmezett vagyok, akár
az idomított állat: Toffi vagy
Mázli, unokáim kiskutyái.
„Ü! Nem ugrál!” – még akkor
sem, ha szétveti őket a vágy
egy kis simogatásért, jó szóért,
lélekribbenésért. Ennyi elég.

A létezés lehelet-geztusai.

Többet? Semmit nem várok
én sem. Elég az ismert hang,
ha ritka és mégoly távoli, vagy
a név feltűnése a monitoron.
Elég a süket csend is, ha
birtokom lehet a nemrég.
S ha se hang, se néma jel,
de melenget még az emlék.

VINCZELLÉR IMRE: *Hommage á Sir Georg Solti*,
olaj, vászon, karmesterpálca, 100x100 cm; 2009

III.

ÚJ VILÁGREND

(2020-2022)

TÜKÖRSZILÁNKOK

Hommage á Vinczellér Imre

Már csak az emlékek szilánkjait sepregetem
és a médiából ránk zúduló szemetet, a rémes híreket
az új Guernicáról: Ukrajnában tömegsírokba
dobálják a háború civil áldozatait, de elföldelik
az anyák fiait és az ártatlan gyermekek apáit is.
Mint egykor, nincs még száz éve sem. Tombol az
abszurd. Szaporodnak halottaink és a háborús bűnösök.
A tükrök darabokban. Még a szilánkokból is a szégyen
lobban: házasságok, barátságok, tiszta eszmék, ideák,
mint a lebombázott házak, szanaszét, cafatokban.
Az angyalseregek már visszamenekültek a mennybe.
Az EU vas- és cseréplábai inognak, a fölöttébb való
kolosszus végóráit éli., „Nem kellene a megálmodott álmok”,
sem a hamis próféciák, elég az ősi, az örökkévaló!
A Rombolás Géniusza végső tort ül a világon, s
bedobja az Új Világrend-eszmét, mint a mákonyt.

*

De kétséges-e, hogy végül ki emeli majd fel a karnagyí
pálcát? *A Bárány már végigkocogott az üvegtengeren,
s már rég megnyitotta a Könyvet*, mert egyedül Ő és
az Atya méltó arra, hogy lezárja a földi történelmet, s
arkhimédészi pontként sarkaiból visszafordítsa a világot.
A mennyei lények várakoznak, kezükben fehér gyolccsal,
az Értől az Óceánig megcsillan a tükörszilánkokon a fény,
s a Szőlőskertből ének csendül: a kegyelem él; hát van remény,
hogy egyszer özszemosolyoghatunk az emmausiakkal.

KORUNK POÉZISÉRŐL

Lefilmezni haldoklásainkat –,
költészetünk se más, mint ilyen
halálos exhibicionizmus,
egy sértő gondolat széljegyzetei,
Parkinson-kóros, reszkető sorok.

De vannak bátrak, akik fölállalják
a közönyt, a versszubjektum nélküli
beszédet, mégis saját köznapi
drámájuknak szédelgése közé
némi metafizika becsorog.

Nem szándékkal. E kor túlnötte
önmagát. A véget táplálják az üszkössé
vált hegyoldalak, a földcsuszamlások,
a tájfun, a terror. A Lélek eseménye,
járványügy miatt ezúttal elmarad.

Az élet lenyakazása megszokottá vált
díszlet. Marionett-bábuk lettünk a Globális
Elit színpadán. Napjaink metaforikájáról,
akarva-akaratlanul a költő, mint a magát
halottnak tettető bogár, lemarad.

VUM, 2020/3

Irodalmi Epreskert 5, 2021. június

KORONAVÍRUS

Ó, élet, te törékeny csoda!
Győzedelmeskedj,
légy te a vírusra korona!

KARANTÉN-MAGÁNYBAN

Elmegyek, el én!
Hamarosan. –
Elém.

PANDÉMIA

(Aprómunka a lelkünkért)

Mint bűgőcsiga, pörög a világ,
önsorsát beteljesíteni készül.
Testünkön egy új vírus foga rág,
lelkünk is e hóhér karjába szédül.

A „külső emberünk vágat elöl,
a „belső” le van maradva, fél, gyáva:
Szíve szerint törvényt szegne most is,
ne szembesítse a karantén magánya.

Ki hozzászokott a bűnhöz, lázad,
csak rázza „őemberének” rácsait.
Várd, hogy a lelked beérje a tested,
s végszóra majd levesse láncait.

VUM, 2020/3

Irodalmi Epreskert 5, 2021. június

PANDÉMIA IDEJÉN

Ez itt a „szürke-zóna”, ahol
már évek óta rostál, tisztogat
egy ocsmány vírus: aprómunka
a lelkünkért. A területre, melyet
többé nem borít árnyék,
reménykedve visszatekinthetsz.
Mebánt kéznyomaink alatt
megsemmisül a múlt, s a *napsütötte*
sávba érve mindent megérthetsz.
Mert ez már a feloldozás helye:
behódolt tartomány.
A platánsor hűvösébe érve
egy ősi kert igézetében
félelmeink megnyugszanak.

Irodalmi Epreskert 5, 2021. december

ANZIX PÉCS-KERTVÁROSBÓL

Szikrázó brossként pulzálnak a Mecsek
mellkasán az éj szentjánosbogarai.

Ezért a látványért hagytam el négy
évtized után a főváros káprázatát?

Lenyűgöző e látkép, a párálló hegygerincek,
mégse feledem a Budai-hegység ábrázatát.

ARCHÍVUM

(Találkozások 1-4)

In m. Brassai Zoltán

1.

Közhely, de volt sorsfordító találkozásunk:
az osztály maradéka zsongott, mint a méhkas,
majd hat halottunkért egy percig némán álltunk.
Ki tudja, mit hoz a múlt? Ha nem lenne másunk,
akkor is e titkos gondolat miatt lett *az* a hely a „színhely.
Bár mindkettőnknek sokadik X nyomta vállunk,
válások után lévén nem gyötörhetett a kétely.
(Aki meg akar tenni valamit, az talál rá módot,
aki nem, az talál rá kifogást.) Ányos „édes érzékenysége”
és a „csáthi ösztönlét” volt a valódi métely,
mely miatt, mint sokan mások, mi sem lettünk kivétel.
Hiába állt ott készenlétben a pallossal az angyal,
hittük, befejeződött lelki honfoglalásunk. –
Aztán egyik pillanatról a másikra törlődött minden:
egy ütés a szívben, és számomra elévült
a „megérkezni és itt maradni múmítosza”,
mert lezárult végleg odüsszeuszi hányattatásunk.
Győzött az eredeti, az ősmitológia: megérkezni
és örökre elmenni. Befogad ugyan az anyaföld
(egy idegen város); a többi már csak tautológia.

2.

Egyszer láttam, hogy EP végigmért.
A Párisi utcával párhuzamos közben
ült egy padon egy fiatal nővel, íróval,
nyilván, de kifelé figyelt úgy, hogy befelé
fotózta a látványt: engem és a
mellettem magasodó alakot, akit jól ismert.
Rakta össze a szokatlan képet. Ők többször
beszélgettek közönség előtt, s most
elképedt, hogy mit keres *ez* itt; Ünnepi
Könyvhét a Vörösmartyn. Hja, tényleg!
Vidékre sajna késve érkeznek a könyvek,
s csak a fővárosban áll a határon túli
kiadók néhány sátora. A tömegben aztán
elkeveredtünk. Rá néhány évre végleg
lesújtott rájuk pallosával az angyal,
fájó emléküek a retinánkra ráégett.
Ők meg, ha valaha találkoznak a nemlét
terében, szóba hozzák a „kékharisnyákat”, s te
kéred: dedikálja a Márk változatot számomra,
valahogy az elmaradt. S „a kitömött hattyú”
repdes, mint „a szabadság nehéz mámora”.

3.

A sétálóutca kövezete izzott a nyárban.
A könyves szekérnél mégis órák teltek el,
mert a hely alkalmas a találkozásra, de frivol
érzés volt ott merő latyakban téblábolni,
kezet rázni a stíróló kollégákkal, bárgyú
mosolyok kíséretében. Mindenki csak a te
híres memóriádat emlegette. Hosszan tűrtem.
(Hová tesszük ezt a regiment könyvet, amit
oly könnyed mozdulattal megvettél, s csak
átlapozol, és öledbe ejtve elalszol felettük?)
És ekkor valaki elsuhant mellettünk.
„Ottó, várj! Bemutatom...” – „Megy a buszom!” –
mondta ő rohanvást, de „Várj! Megéri!”
F. O. lengő zakója öt méterről visszafordult:
„Hát mégis valóság? Nemcsak regélik?”
Akkor „némely részletek” megvilágosodtak, mi
„a szabadság foglyai” lettünk, s „amerikai
improvizációk” keringtek felettünk.
„Buth the Man needs a little madness” –,
s hogy újra fölmagasodjunk, ahhoz
kell egy kis őrültség, kétségtelen. –
Azóta Vendeé-ban örökre lebukott a nap,
a csak egy fortepan-töredékben vagytok jelen.

4.

Mint a halál kaszája, napokra elferdültél,
hogy hulla mereven nyomd a kórházi ágyat,
szemed feszesre zárult. K. L. hiába hajolt
föléd, s zavart mosollyal szólígtatott, alulról
fölfelé nézve rám a tépett zöld köpenyből
(enyém se különb, mutattam: ez itt az enyészet,
akár a rothadó fű, egy „fa mitológiája”). Mára
már tényleg mítosz: élt itt egy legendás memória.
Négy hónappal korábban még minden friss
volt, akár a ropogós ágynemű. De csak teória,
hogy a közös ifjúkor is egy kapocs, amit
aztán úgy szakít szét a sors, ahogy csak akar.
Laci a Vár Ucca egy boltívéből kilépve botlott
belénk a tomboló fényben, megölelt, mint régi
barátot, bár előtte sose látott, csak szövegben
léteztem, de rögvest hívott a kultúrkörökbe.
Akkor még lehetett ölelni és tárlatot látogatni,
még nem ismertük az országzárlatot, testközelből
a karantén fogalmát sem. Te szerencsés vagy,
ezt megúszta –, bár évek hullnak már sírkövedre.
A parkban is rólad beszélgettünk a lomb alatt. –
S miféle remény ígézetében búcsúztatott
barátod, miközben sírt a novemberi alkonyat?
Árnyék dől most a „mitografus” kis könyvedre.
De várj még! Míg mítoszként elpecsételünk örökre.

VUM 73, 2021/3

HÁTTAL A NYÁRNAK

az élő zöld függöny
párát lehel,
az éjszaka hűvöse
így kopik el

rojtokban sárgul
szerte a lomb,
rozsdafoltok szórtan
a járdalapon

folyton temetünk,
s a halottak után
fájóbb a tárgyak
elhagyatottsága

minden kor
letapogatja a múltat,
mit itt felejtettek
a bennünk élő holtak

háttal a nyárnak
is éget az emlék,
márvány testedből
hamuvá lett nemlét

Irodalmi Epreskert 5, 2021. december

TÁRSTALAN SÉTA

Ez az emberléptékű magasság,
a Mecsek hegygerince még
épp megfelelő a szemnek,
a lábaknak is, nem kellenek
parnasszusi csúcsok, hol
legfeljebb megfeneklik a szellem.

És ez a lágy nyárutó
a simogató fénnel és
a rozsdálló levelekkel
idecsalogatja Janus Pannoniust,
hogy sétára induljunk ebben
a társtalan, idegen világban.

Vajon mit szólna a hegyoldalt
beborító kúriákhoz, keresné-e
a mandulafácskát? Megrémülne-e
az utakon cikázó fémkaszniktól,
vágyna-e szívni a széna illatát inkább,
mint e tüdőromboló mediterrán leget?

A kertvárosi platán-allék csendjében
tán nyugalmat lelne a lelke e háborús
hírektől terhelt jelenben. Én épp csak
megtelepültem itt. Ő inkább elmenekülne?
Hallani vélem a hangját: *hajrá, fogyjon
az út, társak, siessünk!*

Irodalmi Epreskert 5, 2021. december

IMPROVIZÁCIÓ

Föl-földereng újra
a gerlebúgás, a porszemek
szikrázása a házsongárdi
obeliszkeken.

Dőlt fejfák részeg muzsikája
az élet, hibás partitúra.

Riherongy hangjegyek
jajongása bomló szirteken,
enyészet közé rejtett
téves, hagymázás lelki túra.

ÚTKÖZBEN

Gennyes sebek
a tájon:
szeméthegyek.

Ki hazája
ez az ország?

Szerte vasút-,
állomásromok;
hazakórság!

Szellemtelen
tájék, savanyú
szegénység.

Ki hazája
ez a vidék?

Rangkórság,
bepucolatlan
nyomor.

Hol a régi
dicsőség?

Szégyenföld,
fölfordul tőle
a gyomor.

NÉGY KERÉKEN

Lába nincs, csak
négy kerék; jár?
Gurul e nemzedék,

Foxi kutya húzza
a gazdit, súlyos szatyor
a bicegő nagyit.

Ablakom alatt a zöld
hernyók naphosszat
zúgnak, zörögnek.

Lomha benzingőzös
békák ész nélkül
szanaszét görögnek.

A járókeretes
bánja már, hogy folyton
gurult, sose járt.

Használta volna
az eszét, olajoztatta volna
inkább az agykerekét.

MERŐ METAFIZIKA

1.

AZ UTOLSÓ PILLANATBAN

Legyünk őszinték, legalább ahhoz
(a giccset félretéve),
aki belelát lázongásainkba.
Ősszel színekbe dermednek a fák,
mint mi a hazugságainkba.
A Kert közepén izzik még
bíbor szégyenünk. Legfeljebb
egy mosoly s a visszaragyogás
menthet meg még minket,
az utolsó pillanatban. –
A magunk teremtette
apokalipszisben trombitaszó
jelzi az Úrfelmutatást.

Irodalmi Epreskert 5, 2020. december

2.

VÉGLEGES?

Nem én, nem én tudtam,
hogy ez lesz a legjobb, csak
választásom egybeesett azzal,
amit felkínáltál; kétirányú ház:
a parkra néző a csendes jelenre,
a lenn dübörgő főút a múltra.
De átellenben áll egy bódé,
újsággal rakottan. Kopott kincs.
Már csak azt kell eldöntennem,
hogy költözéseim során
ez a menedék, ez a lopott nincs
végleges-e. Rálátok veszteségeimre;
kérdés: örökléttel leszek-e sújtva?

Irodalmi Epreskert 5, 2020. december

3.

IKONIKUS

Csak két darabka kiszáradt úrvacsorai
kenyér az asztalfiókban lehet olyan
valóságos, mint amire azzal
rámutatsz: eljöveteled. Amiről
rendre megfeledkezünk. Bár olykor
elég egy akadozó szívdobbanás,
hogy ne a gyógyszerek közt
matassunk kapkodó kézzel,
hanem ikonikus mozdulattal
kétségbeesetten fölfelé nézzünk,
tekintetedet keresve, kutatva.

Irodalmi Epreskert 5, 2020. december

LÉTEZÉSEM

Hommage á Tandori Dezső

Létezésem
az a mikropont,
mely
magában hordozza
a világ
osztott terének
jelölhetőségeit,
és
kaput tár
az
osztthatatlan mezőre.

KIS NYÁRI KAVALKÁD

Mint üstben fortyogó lé,
forr, zubog a nyár. –
Összefércelt emlékek
úsznak a tavon,
csácsog a sás,
békalencsék horgonyoznak
az iszapban; ég a kék!
Pihen a komp, kikötötték.

*

Ó, Mamma Mia!
Bella fregoli! De rég
szakadt nyakamba!
Nyócker, igaz se vót
talán. Megolvadt aszfalt,
tenyérbemászó élet.
Mindegy, csak szép véget
érjen –, majd, magamban.
Halál, hol a te fullánkod?
(Ezt meg most minek kérded?)

*

Mint halpikkelyek,
fénylenek, csillámlanak
a zápor után
a fügefalevelek.
Ősbűnöktől nyög a föld.
Hazugság-pantheonban
az objektív tények. –
Ádám lombból font
ágyékkötőjéből fölfeslik
az égre a szivárvány,
mielőtt a térből és időből
kihátrál a Lélek.

FEKETE HOLLÓ

In memoriam Feri tata

Fekete holló ül a tuján,
csak ő látja, mert érte jött.
Hiába nézzük mi is sután,
közben az élet elszökött.

Mindent vitt magával a rabló,
mi testi, bomló gyurgyalag,
az „érzelmi majorságban”
csak az emlékek konganak.

Ép ésszel jár fel-alá az est
a közénk nőtt fal szótlán erein.
Hess madár! Egyedül már csak
a Lélek száll a szív hegyein.

Holdfény ragyog, talpig fehérben
díszörséget áll a tujasor. –
Hiába nézzük, éjbe meredten,
eltűnt! Huss! A halál nincs sehol.

CSEND

(az orosz-ukrán háború idején)

In memoriam Élet

Hallom, hogy nő a fű,
s sziklák öléből kipattan
egy zöld kis élet.
Hallom, a napfény földre
zuhogását és az ég
kék szeméből hulló jeges
könnyecseppeket; hallom
az angyalok sietős röptét,
hogy felfogják a haldoklók
végső sóhaját, a Lélek testét
s e befelé síró néma estét. –
Hallom a virágok sokszínű
mosolyát a riadt szemekben,
és hallom, óceánokon és
hegyeken át is idehallom
némán esdeklő szívverésedet.

EGY ILLÚZIÓÉRT

Láttam már kórházban
szétrohadni szeretett testet.
Üszkössé vált tömbházakat,
bomba-vájt tárnákban
búzló embertetemeket.
Rajtuk lakmároztak
a döngeselyűk. Láttam.
Mindegy, hogy hol, nem
képzeletben, a valóságban.

Trón és oltár, mint egykoron,
egymást erősítve ül,
látszólag fordított lovon.
Vagy mégsem? Nonszensz!
Lopott pénz csak addig az,
míg máshová csordogál.
És kit érdekel, hogy a
Megfeszített vére a kereszt
igazsága alól folydogál.

Láttam a rabló hatalmasokat,
s az éhség miatt pusztuló
gyermekeket. A vallás is önti
az öldöklő hittestvéreket. Láttam.
Ne mondja senki, hogy ezért
érdemes! A megvakított kerubokért?
Egy illúzióért tán, mely mindezt
az égből egy lyukas felhőn át nézi,
és még mindig annyiban hagyja?

(2022, Nagypéntekén)

MÁJUSI ÉG

Az ég serény munkásai
fölszántották az eget,
el is boronálták: ablakom
előtt úszik el e csodaművelet.

Egy gerle, a villanyoszlop
kintornása itt egyensúlyoz,
egy másik épp felém hasítja
e lágy, mediterrán leget.

Orgonaillat és édeskés
hárs leng be a szobámba.
Csalfa természet! Emberek
ezrei rejtőznek katakombákban.

Nekik mit ígérsz? Őket mivel
kábítod? A puskaropogást,
az ágyúdörej a szél tépte
fák zúgásával tompítod?

Világ szégyene e májusi ég!
Háborúzó angyalok tömegeit
rejtí. Vajon kitisztul-e valaha
is ez a kínozó, rettenetes kép?

MIKÖZBEN – 2022

A maszk mindent lefed:
tárgyalásokat, forródrótot,
a pénz útját, világ szemetét.
Eközben tankok surrognak
a lucskos talajon, kaméleon
színű egyenruhában katonák
masíroznak, akik tegnap még
a futószalag mellett állva
gombot nyomtak a semmiért,
kutyát és asszonyt simogattak,
s ma ölni mennek, halált
megvetve, *miközben* covidos
nénjük vagy épp apjuk utolsó
horkant a lélegeztetőgépen.
Ennek a világnak lőttek! Ámen.

TÉLI IDILL

Mint szűzlány-koporsók vesztegelnek a tompa derengésben a hófehér lepel alatt a ház előtt parkoló autók. Márka nélkül, dicstelenül, mégis megdicsőült fenségben fedte be őket éjjel az ég. Nagy Ég! Véd meg az életet, áraszd szét a vér éltető áramát dermedt tagjainkban, hogy még tudjunk ölelni (nem ölni), örülni télnek és nyárnak, a tömbházak pórusaiból pálló csirke-far hátnak, melynek illatával/ bűzével megtelik szerte a lég.

NYÁR VÉGI ANZIX

(Pécs-Kertvárosból)

Megroggyantak a lombok,
összetöppedtek színei,
a ritkuló ágak közt
már áttünedezik az alkony.

Varjak lepik el a parkokat
csapatostul. Pudvás csőrük
kopog a vaskorláton,
török a diót, kong a balkon.

Szemközt lomhán nyújtózik
a Mecsek krokodil-teste,
méregzöld, sötétbarna
pikkelyeit a nap kikezdte.

Indulni kell, mert bealkonyult,
és lekéssük a melodramát:
rendezni végső dolgainkat, hogy
megnyerjük örök panorámánk.

VÉGSŐ JÁTSZMA

Sakkozik az Isten
élő adásban, villószik
a fekete-fehér.
Szimultánt játszik
ötezer éve, nem
babra megy a játék,
a tét mindent megér.

Két sakkhúzással
lerontja e földi
demokráciát,
elsáncolt reménnyel
szívünkben
várjuk az ígért
teokráciát.

Tábláján az Írás
kitörölhetetlen –,
s közben hiába veri
az ördög a blattot,
a végső menetben
biztos, hogy
bekapja a mattot.

Irodalmi Epreskert 5, 2020, december

TARTALOMJEGYZÉK OLDALSZÁMOK SZERINT

I. NAPLÓ-TÖREDÉKEK	5
<i>HAMISÍTVÁNY</i>	7
<i>FABULA</i>	8
<i>TRISZTÁN, A SVÁB</i>	9
<i>A NÓGRÁDSÁPI PLÉBÁNOSNÁL</i>	10
<i>PORNOGRÁF KÉPZELET</i>	11
<i>SZERELMESPÁR</i>	13
<i>LEVÁLÁS</i>	14
<i>NÁSZÚT</i>	15
<i>SZEPTEMBER 7</i>	16
<i>NYÓCKER</i>	17
<i>ALBÉRLETBEN</i>	18
<i>KÉTELYEK</i>	19
<i>A KEMÉNYSÉGRŐL</i>	20
<i>MILTON NYOMÁN</i>	21
<i>IZOLDA ÁLMA</i>	22
<i>VÉGTELEN</i>	23
<i>IZOLDA BELSŐ MONOLÓGJA</i>	24
II. A SZARKOFÁG TITKAI	25
1.	
<i>A SZARKOFÁG TITKAI</i>	33
<i>JELENET</i>	28
<i>A TÉKOZLÓ FIÚ</i>	29
<i>NAGYSZÉNÁS, 1989</i>	30
<i>MIKROTÖRTÉNETEK</i>	31
<i>FOTOGRAFIA</i>	31
<i>A BELVÁROSBAN</i>	31
<i>A „HEGYEN”</i>	32
<i>A PETNEHÁZYPAN</i>	32
<i>A SZIKLÁNÁL</i>	33
<i>A KELETINÉL</i>	33

<i>NAPHEGYTÉR</i>	34
<i>ÁLDOZAT</i>	35
<i>EXSODUS</i>	36
<i>A MINDENNAPOK MISZTIKÁJA</i>	37
<i>A „SZARKOFÁG” – JELEN</i>	38
2.	
SZÁMADÁS E BARÁTSÁGRÓL	39
<i>HOGY ELÉRJEK A PLATÁNSOR HŰVÖSÉBE</i>	41
<i>HETVEN FÖLÖTT</i>	45
<i>GLOBÁLIS BŰN</i>	48
<i>HAWAII-FRAGMENTUMOK</i>	50
<i>HA TE NEM TUDSZ</i>	52
<i>METANYELV</i>	54
<i>MIRACLE</i>	55
<i>SZAVAK NÉLKÜL</i>	56
<i>TÖBBET? SEMMIT</i>	57
III. ÚJ VILÁGREND	58
<i>TÜKÖRSZILÁNKOK</i>	60
<i>KORUNK POÉZISÉRŐL</i>	61
<i>KORONAVÍRUS</i>	62
<i>KARANTÉN-MAGÁNYBAN</i>	63
<i>PANDÉMIA</i>	64
<i>PANDÉMIA IDEJÉN</i>	65
<i>ANZIX PÉCS-KERTVÁROSBÓL</i>	66
<i>ARCHÍVUM</i>	67
<i>HÁTTAL A NYÁRNAK</i>	71
<i>TÁRSTALAN SÉTA</i>	72
<i>IMPROVIZÁCIÓ</i>	73
<i>ÚTKÖZBEN</i>	74
<i>NÉGY KERÉKEN</i>	75
<i>MERŐ METAFIZIKA</i>	76

<i>AZ UTOLSÓ PILLANATBAN</i>	76
<i>VÉGLEGES?</i>	77
<i>IKONIKUS</i>	78
<i>LÉTEZÉSEM</i>	79
<i>KIS NYÁRI KAVALKÁD</i>	80
<i>FEKETE HOLLÓ</i>	82
<i>CSEND</i>	83
<i>EGY ILLÚZIÓÉRT</i>	84
<i>MÁJUSI ÉG</i>	85
<i>MIKÖZBEN – 2022</i>	86
<i>TÉLI IDILL</i>	87
<i>NYÁR VÉGI ANZIX</i>	88
<i>VÉGSŐ JÁTSZMA</i>	89

TARTALOMJEGYZÉK ABC SZERINT

A „HEGYEN”	32
A „SZARKOFÁG” – JELEN	38
A BELVÁROSBAN	31
A KELETINÉL	33
A KEMÉNYSÉGRŐL	20
A MINDENNAPOK MISZTIKÁJA	37
A NÓGRÁDSÁPI PLÉBÁNOSNÁL	10
A PETNEHÁZYBAN	32
A SZARKOFÁG TITKAI	27
A SZIKLÁNÁL	33
A TÉKOZLÓ FIÚ	29
ALBÉRLETBEN	18
ÁLDOZAT	35
ANZIX PÉCS-KERTVÁROSBÓL	66
ARCHÍVUM	67
AZ UTOLSÓ PILLANATBAN	76
CSEND	83
EGY ILLÚZIÓÉRT	84
EXODUS	36
FABULA	8
FEKETE HOLLÓ	82
FOTOGRAFIA	31
GLOBALIS BŰN	48
HA TE NEM TUDSZ	52
HAMISÍTVÁNY	7
HÁTTAL A NYÁRNAK	71
HAWAII-FRAGMENTUMOK	50
HETVEN FŐLÖTT	45
HOGY ELÉRJEK A PLATÁNSOR HŰVÖSÉBE	41
IKONIKUS	78
IMPROVIZÁCIÓ	73
IZOLDA ÁLMA	22

<i>IZOLDA BELSŐ MONOLÓGJA</i>	24
<i>JELENET</i>	28
<i>KARANTÉN-MAGÁNYBAN</i>	63
<i>KÉTELYEK</i>	19
<i>KIS NYÁRI KAVALKÁD</i>	80
<i>KORONAVÍRUS</i>	62
<i>KORUNK POÉZISÉRŐL</i>	61
<i>LÉTEZÉSEM</i>	79
<i>LEVÁLÁS</i>	14
<i>MÁJUSI ÉG</i>	85
<i>MERŐ METAFIZIKA</i>	76
<i>METANYELV</i>	54
<i>MIKÖZBEN – 2022</i>	86
<i>MIKROTÖRTÉNETEK</i>	31
<i>MILTON NYOMÁN</i>	21
<i>MIRACLE</i>	55
<i>NAGYSZÉNÁS, 1989</i>	30
<i>NAPHEGY TÉR</i>	34
<i>NÁSZÚT</i>	15
<i>NÉGY KERÉKEN</i>	75
<i>NYÁR VÉGI ANZIX</i>	88
<i>NYÓCKER</i>	17
<i>PANDÉMIA</i>	64
<i>PANDÉMIA IDEJÉN</i>	65
<i>PORNOGRÁF KÉPZELET</i>	11
<i>SZAVAK NÉLKÜL</i>	56
<i>SZEPTEMBER 7.</i>	16
<i>SZERELMESPÁR</i>	13
<i>TÁRSTALAN SÉTA</i>	72
<i>TÉLI IDILL</i>	87
<i>TÖBBET? SEMMIT</i>	57
<i>TRISZTÁN, A SVÁB</i>	9
<i>TÜKÖRSZILÁNKOK</i>	60
<i>ÚTKÖZBEN</i>	74

<i>VÉGLEGES?</i>	77
<i>VÉGSŐ JÁTSZMA</i>	89
<i>VÉGTELEN</i>	23

MOSONYI KATA

(eredeti nevén BALÁZS KATALIN JUDIT)

1949-ben született Mosonmagyaróváron.

Szülvárosa Kossuth Lajos Gimnáziumának orosz-francia nyelvi tagozatán érettségizett, majd a Nyíregyházi Tanárképző Főiskolán (egy évet Leningrádban) tanult, és 1971-ben magyar-orosz szakos tanárként diplomázott. Néhány évig Rajkán és szülvárosában tanított.

Az ELTE Bölcsészkarának magyar kiegészítő szakán 1977-ben középiskolai tanári diplomát szerzett

Ezután különböző iskolatípusokban volt tanár, Budapestre költözve mintegy tíz éven át külföldről jött főiskolai hallgatókat tanított magyarra.

Egy szerkesztői tanfolyam elvégzése után két évig dolgozott az egykori Tankönyvkiadóban is segédszerkesztőként és korrektorként.

Török Endre professzor megbízásából válogatást végzett L. Tolsztoj Naplójának magyarra még le nem fordított részleteiből, ennek nyomán jelent meg (nevének említése nélkül) 1996-ban az újabb Napló-kötet az Osiris Kiadónál.

Közben alkalma nyílt egy sorozat belga gyermekkönyv franciából magyarra fordítására is.

Versei 1970-től jelentek meg (Magyar Ifjúság, Egyetemi lapok, Dolgozók lapja, Új Forrás); majd 1980-tól az Új Írásban, a Diakóniában és a Vigiliában recenziókat, kritikákat publikált.

2008-tól írásai rendszeresen jelennek meg a Veszprém megyei Vár Ucca Műhelyben, Mosonyi Kata néven. Több éven át az Irodalmi Jelenbe is írt.

Fő érdeklődési területe a kortárs magyar irodalom.

Első házasságából (Reisinger Jánostól) három gyermeke született, öt unokájuk van. Negyven évig Budapesten, illetve a főváros körzetében élt, majd egy évig Veszprémben. Második férje (Brassai Zoltán) halála után Pécsre költözött. Irodalomszeretete és munkakedve töretlen.

Sok évtizedes alkotói munkájának eredményét 2020-ban tette közzé két kötetben a MEK-en: *Szakadt színpalak közt* (recenziók, kritikák) és *Búzamező, varjakkal* (versek) címmel. Most újabb verseskötettel jelentkeznek, melyben 1976-tól napjainkig idézi meg a látható és láthatatlan valóságot.

Az élet egyik nagy csodájának tartja azt, ahogy a lelki-szellemi tevékenység során a gondolat és az érzés formára talál.

MOSONYI KATA: Tükörszilánkok
Pécs, 2022